ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 14ης Σεπτεμβρίου 2006 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-158/04 και C-159/04,

με αντικείμενο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, τις οποίες υπέβαλε το Διοικητικό Πρωτοδικείο Ιωαννίνων, με αποφάσεις της 10ης και 26ης Νοεμβρίου 2003, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 29 Μαρτίου 2004, στο πλαίσιο των υποθέσεων

Άλφα Βήτα Βασιλόπουλος ΑΕ, πρώην ΤΡΟΦΟ Super-Markets ΑΕ (υπόθεση C-158/04)

κατά

Ελληνικού Δημοσίου,

Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Ιωαννίνων,

και

Carrefour-Μαρινόπουλος ΑΕ (υπόθεση C-159/04)

κατά

Ελληνικού Δημοσίου,

Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Ιωαννίνων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Schiemann, πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, N. Colneric, K. Lenaerts, E. Juhász (εισηγητή) και E. Levits, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Φεβρουαρίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Άλφα Βήτα Βασιλόπουλος ΑΕ, πρώην ΤΡΟΦΟ Super-Markets ΑΕ, εκπροσωπούμενη από τους Π. Γιαταγαντζίδη και Ε. Μεταξάκη, δικηγόρους,

— η Carrefour-Μαρινόπουλος ΑΕ, εκπροσωπούμενη από τους Π. Γιαταγαντζίδη και Ε. Μεταξάκη, δικηγόρους,

— η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων, εκπροσωπούμενη από τον Δ. Στάθη,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Μ. Απέσσο, τη Ν. Δαφνίου και τον Δ. Στάθη,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Πατακιά,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Μαρτίου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 28 ΕΚ, ιδίως, όσον αφορά τη συμβατότητα των διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας που διέπουν τη διάθεση στο εμπόριο των προϊόντων αρτοποιίας που παρασκευάζονται σύμφωνα με τη μέθοδο «bake-off» προς την ανωτέρω διάταξη της Συνθήκης ΕΚ. Η μέθοδος συνίσταται στην ταχεία απόψυξη και εν συνεχεία αναθέρμανση ή έψηση, εντός των σημείων πωλήσεως, προϊόντων που είναι πλήρως ή μερικώς προψημένα και κατεψυγμένα. Στην παρούσα απόφαση ο όρος «bake-off» χρησιμοποιείται υπό την έννοια αυτή.

2 Οι σχετικές αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των προσφυγών ακυρώσεως που άσκησαν, αφενός, η Άλφα Βήτα Βασιλόπουλος ΑΕ (πρώην ΤΡΟΦΟ Super-Markets ΑΕ) και, αφετέρου, η Carrefour-Μαρινόπουλος ΑΕ κατά των αποφάσεων της Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Ιωαννίνων (στο εξής: νομαρχιακή αυτοδιοίκηση), με τις οποίες διετάχθη η παύση λειτουργίας των σημείων πωλήσεως των προϊόντων «bake-off» εντός των αντιστοίχων υπεραγορών τους.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση

3 Το άρθρο 28 ΕΚ απαγορεύει τους ποσοτικούς περιορισμούς, καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος, επί των εισαγωγών μεταξύ των κρατών μελών.

4 Κατά το άρθρο 30 ΕΚ, το άρθρο 28 ΕΚ δεν αποκλείει τις απαγορεύσεις ή τους περιορισμούς εισαγωγών που δικαιολογούν, μεταξύ άλλων, λόγοι προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω απαγορεύσεις ή περιορισμοί δεν συνιστούν ούτε μέσο αυθαίρετων διακρίσεων ούτε συγκεκαλυμμένο περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών.

Η εθνική κανονιστική ρύθμιση

5 Το προεδρικό διάταγμα της 13ης Σεπτεμβρίου 1934 περί των όρων ιδρύσεως και λειτουργίας εργοστασίων αρτοποιίας και αρτοποιείων εν γένει (*ΦΕΚ* Α΄ 309) διέπει τη διαδικασία χορηγήσεως αδείας ιδρύσεως και λειτουργίας αρτοποιείου. Ορίζει τους πολεοδομικούς και οικοδομικούς περιορισμούς ως προς τους χώρους τους οποίους θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα αρτοποιεία, τη διάταξη αυτών, το ελάχιστο εμβαδόν τους, τις συνθήκες αερισμού και φωτισμού, καθώς και τα μηχανήματα που θα πρέπει να διαθέτουν.

6 Ο νόμος 726/1977 (*ΦΕΚ* Α΄ 316) τροποποιεί και συμπληρώνει την ισχύουσα περί αρτοποιείων και πρατηρίων άρτου νομοθεσία. Δυνάμει του άρθρου 16, για την ίδρυση και την έναρξη λειτουργίας αρτοποιείου ή πρατηρίου άρτου απαιτείται προηγούμενη άδεια ιδρύσεως που εκδίδεται από τον αρμόδιο νομάρχη.

7 Τροποποιώντας και συμπληρώνοντας τη νομοθεσία περί αρτοποιείων, το άρθρο 65 του νόμου 2065/1992 (*ΦΕΚ* Α' 113) προβλέπει, μεταξύ άλλων, την επιβολή ποινικών κυρώσεων σε όποιον εκμεταλλεύεται αρτοποιείο ή πρατήριο άρτου χωρίς άδεια. Ως «αρτοποιείο» ορίζεται με το άρθρο αυτό μόνιμο κτίσμα, ειδικά διαρρυθμισμένο και κατάλληλα εξοπλισμένο, ανεξαρτήτως δυναμικότητας, για την παραγωγή άρτου, αρτοσκευασμάτων εν γένει και λοιπών σκευασμάτων τροφίμων που έχουν ως βάση το άλευρο, πλην ζυμαρικών, καθώς και για την έψηση φαγητών και λοιπών παρασκευασμάτων του κοινού.

8 Το προεδρικό διάταγμα 369/1992 (*ΦΕΚ* Α'186), το οποίο εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 65 του προαναφερθέντος νόμου 2065/1992, καθορίζει τη διαδικασία και τα δικαιολογητικά για τη χορήγηση αδείας και προβλέπει λεπτομερώς τους όρους συσκευασίας των προϊόντων αρτοποιίας. Κατά το άρθρο 1, η χορήγηση της αδείας λειτουργίας αρτοποιείου εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την προϋπόθεση ότι το κατάστημα διαθέτει χώρο ζυμωτηρίου, κλιβάνου και εκκλιβανίσεως, αποθήκη στερεών καυσίμων, χώρο τροφοδοτήσεως στερεών καυσίμων, αποθήκη αλεύρων, χώρο εμπορίας άρτου, αποδυτήρια, χώρο πλυντηρίου σκευών και αποχωρητήριο.

Οι διαφορές των κυρίων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

9 Το Υπουργείο Αναπτύξεως (διεύθυνση υποστηρίξεως βιομηχανιών) εξέδωσε στις 28 Φεβρουαρίου 2001 την υπ' αριθ. Φ15 (Φ17.1)/4430/183 εγκύκλιο, με την οποία ενημέρωσε τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις της χώρας ότι η λειτουργία, εντός καταστημάτων πωλήσεως άρτου, κλιβάνων για την έψηση κατεψυγμένου άρτου (ή ζύμης) σύμφωνα με τη μέθοδο «bake-off» αποτελεί μέρος της παρασκευής άρτου και, συνεπώς, για τη λειτουργία των κλιβάνων αυτών οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με άδεια λειτουργίας αρτοποιείου, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10 Κατόπιν της εγκυκλίου αυτής, η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση διενήργησε αυτοψία στα καταστήματα πωλήσεως τροφίμων της Άλφα Βήτα Βασιλόπουλος ΑΕ (πρώην ΤΡΟΦΟ Super-Markets ΑΕ) και της Carrefour-Μαρινόπουλος ΑΕ, προσφευγουσών στις κύριες δίκες. Διαπιστώνοντας ότι ελάμβανε χώρα πώληση άρτου και ότι υφίσταντο και λειτουργούσαν κλίβανοι εψήσεως κατεψυγμένου άρτου άνευ αδείας, η οικεία αυτοδιοίκηση διέταξε, με δύο αποφάσεις της 27ης Νοεμβρίου 2001, την παύση λειτουργίας των αρτοκλιβάνων αυτών.

11 Οι προσφεύγουσες των κυρίων δικών άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου προσφυγές ακυρώσεως κατά των ανωτέρω αποφάσεων, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι η εθνική νομοθεσία, όπως αυτή εφαρμόστηκε από την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση, ισοδυναμεί με ποσοτικό περιορισμό απαγορευόμενο από το άρθρο 28 ΕΚ και μη δικαιολογούμενο από λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας ή των καταναλωτών.

12 Υπό τις περιστάσεις αυτές, το Διοικητικό Πρωτοδικείο Ιωαννίνων αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Αποτελεί μέτρο ισοδύναμο με ποσοτικό περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ η προϋπόθεση [της αναφερόμενης στο σκεπτικό της διατάξεως περί παραπομπής] προηγούμενης αδείας για τη διάθεση των προϊόντων "bake-off";

2) Εφόσον ήθελε θεωρηθεί ότι είναι μέτρο ποσοτικού περιορισμού, επιδιώκει η προϋπόθεση της προηγούμενης αδείας για αρτοποίηση απλώς ποιοτικό σκοπό, δηλαδή συνιστά απλή ποιοτική διαφοροποίηση σε ό,τι αφορά τα χαρακτηριστικά του διατιθέμενου άρτου (της οσμής, της γεύσης, του χρώματος και της όψης της κόρας), καθώς και τη θρεπτική του αξία (απόφαση της 5ης Νοεμβρίου 2002, C-325/00, Επιτροπή κατά Γερμανίας [Συλλογή 2002, σ. I-9977]), ή επιδιώκει την προστασία του καταναλωτή και τη δημόσια υγεία από τυχόν αλλοίωση της ποιότητάς του (ΣτΕ 3852/2002);

3) Με δεδομένο ότι ο προαναφερόμενος περιορισμός αφορά αδιακρίτως τόσο τα εγχώρια όσο και τα κοινοτικά προϊόντα τύπου "bake-off", υπάρχει δεσμός με το κοινοτικό δίκαιο και είναι ο περιορισμός αυτός ικανός να επηρεάσει, άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, την ελεύθερη διάθεση των ως άνω προϊόντων μεταξύ των κρατών μελών;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

13 Με τα προδικαστικά ερωτήματά του, τα οποία επιβάλλεται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν συνιστά μέτρο ισοδυνάμου με ποσοτικό περιορισμό αποτελέσματος, κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την πώληση προϊόντων τύπου «bake-off» από τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για τη μέθοδο πλήρους παρασκευής και διαθέσεως στο εμπόριο του παραδοσιακού άρτου και των παραδοσιακών προϊόντων αρτοποιίας και, σε καταφατική περίπτωση, αν η εν λόγω εθνική κανονιστική ρύθμιση δικαιολογείται ως εκ του ότι σκοπεί στην εγγύηση της ποιότητας των ανωτέρω προϊόντων ή της προστασίας του καταναλωτή ή της δημόσιας υγείας.

14 Προκαταρκτικώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών μελών είναι θεμελιώδης αρχή της Συνθήκης που βρίσκει την έκφρασή της ιδίως στην εξαγγελλόμενη με το άρθρο 28 ΕΚ απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και όλων των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος.

15 Στην απαγόρευση μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό που επιβάλλει το άρθρο 28 ΕΚ εμπίπτει κάθε εμπορικού χαρακτήρα κανονιστική ρύθμιση των κρατών μελών δυνάμενη να παρακωλύσει αμέσως ή εμμέσως, πραγματικώς ή δυνητικώς το ενδοκοινοτικό εμπόριο (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville, Συλλογή τόμος 1974, σ. 411, σκέψη 5, της 12ης Μαρτίου 1987, 178/84, Επιτροπή κατά Γερμανίας, αποκαλούμενη «Νόμος περί καθαρότητας για τον ζύθο», Συλλογή 1987, σ. 1227, σκέψη 27, της 23ης Σεπτεμβρίου 2003, C-192/01, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 2003, σ. I-9693, σκέψη 39, και της 24ης Νοεμβρίου 2005, C-366/04, Schwarz, Συλλογή 2005, σ. I-10139, σκέψη 28).

16 Πάντως, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι εθνικά μέτρα που περιορίζουν ή απαγορεύουν ορισμένες μορφές πωλήσεως δεν συνιστούν μέτρα ισοδυνάμου προς ποσοτικούς περιορισμούς αποτελέσματος απαγορευόμενα, κατ' αρχήν, από το άρθρο 28 ΕΚ, υπό την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται έναντι όλων των ενδιαφερομένων επιχειρηματιών που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο εθνικό έδαφος και επηρεάζουν με τον ίδιο τρόπο, νομικώς και πραγματικώς, τη διάθεση στο εμπόριο των εγχωρίων προϊόντων, καθώς και των προϊόντων προελεύσεως άλλων κρατών μελών (βλ. απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1993, C-267/91 και C-268/91, Keck και Mithouard, Συλλογή 1993, σ. I-6097, σκέψη 16).

17 Με τις γραπτές παρατηρήσεις τους, τόσο η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση όσο και η Ελληνική Κυβέρνηση, αναφερόμενες στην προπαρατεθείσα νομολογία Keck και Mithouard, ισχυρίζονται ότι η εθνική κανονιστική ρύθμιση διέπει απλώς τις μορφές πωλήσεως των προϊόντων τύπου «bake-off» και ως εκ τούτου εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 28 ΕΚ.

18 Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 15 των προτάσεών του, ο χαρακτηρισμός αυτός είναι απορριπτέος. Πράγματι, όπως προκύπτει σαφώς από τις διατάξεις της επίδικης στο πλαίσιο των κυρίων δικών εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως, αυτή έχει ως αντικείμενο να διέπει τις προϋποθέσεις παρασκευής των προϊόντων αρτοποιίας, περιλαμβανομένων των προϊόντων τύπου «bake-off».

19 Ως γνωστόν, το κύριο χαρακτηριστικό των προϊόντων «bake-off» είναι ότι διατίθενται στα σημεία πωλήσεως αφού έχουν συντελεστεί τα σημαντικά στάδια παρασκευής τους. Στα σημεία αυτά πωλήσεως διενεργούνται απλώς η ταχεία απόψυξη του άρτου και η αναθέρμανσή του ή η τελική έψησή του. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απαίτηση να συμμορφώνονται οι πωλητές προϊόντων «bake-off» με το σύνολο των ισχυουσών για τα παραδοσιακά αρτοποιεία προδιαγραφών, στις οποίες περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η απαίτηση να διαθέτουν αποθήκη αλεύρων, χώρο ζυμωτηρίου ή αποθήκη στερεών καυσίμων, δεν λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα των προϊόντων αυτών και συνεπάγεται πρόσθετα έξοδα καθιστώντας έτσι δυσχερέστερη την εμπορία των εν λόγω προϊόντων. Επομένως, η οικεία κανονιστική ρύθμιση αποτελεί εμπόδιο για τις εισαγωγές που δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καθιερώνουσα μορφή πωλήσεως κατά την έννοια της προπαρατεθείσας αποφάσεως Keck και Mithouard (σκέψεις 15 και 16).

20 Όπως προκύπτει από πάγια νομολογία, εθνική ρύθμιση που παρεμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μπορεί να δικαιολογείται από κάποιον από τους λόγους γενικού συμφέροντος που απαριθμεί το άρθρο 30 ΕΚ ή από κάποια από τις επιτακτικές ανάγκες που έχει δεχθεί η νομολογία του Δικαστηρίου σε περίπτωση κατά την οποία η εθνική κανονιστική ρύθμιση εφαρμόζεται αδιακρίτως (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, Rewe-Zentral, αποκαλούμενη «Cassis de Dijon», Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 321, σκέψη 8, και προπαρατεθείσα απόφαση Schwarz, σκέψη 30).

21 Ελλείψει εναρμονίσεως, εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν ποιο είναι το επίπεδο προστασίας της ανθρώπινης υγείας και ζωής που προτίθενται να διασφαλίζουν και αν θα απαιτούν προηγούμενη έγκριση για τη διάθεση στην αγορά τροφίμων, έχοντας πάντοτε υπόψη τις απαιτήσεις της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων στο εσωτερικό της Κοινότητας (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1983, 174/82, Sandoz, Συλλογή 1983, σ. 2445, σκέψη 16, και της 2ας Δεκεμβρίου 2004, C-41/02, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών, Συλλογή 2004, σ. I-11375, σκέψη 42).

22 Πάντως, για να συνάδει συγκεκριμένη εθνική κανονιστική ρύθμιση προς την αρχή της αναλογικότητας, προέχει ο έλεγχος όχι μόνον του αν τα μέσα στα οποία προσφεύγει είναι κατάλληλα για την επίτευξη των επιδιωκομένων σκοπών, αλλά και του αν αυτά βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη των σκοπών αυτών μέτρου (αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 2004, C-463/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλογή 2004, σ. I-11705, σκέψη 78, και C-309/02, Radlberger Getränkegesellschaft και S. Spitz, Συλλογή 2004, σ. I-11763, σκέψη 79).

23 Όσον αφορά τον λόγο που συνίσταται στην επίτευξη ποιοτικού σκοπού, στον οποίο αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εθνικό μέτρο που παρεμποδίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων δεν μπορεί να δικαιολογηθεί για τον λόγο απλώς και μόνον ότι σκοπεί στην προώθηση τροφίμων ποιότητας. Πράγματι, προκειμένου να δικαιολογήσει εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, παρόμοιος στόχος μπορεί να ληφθεί υπόψη μόνο σε σχέση με άλλες επιταγές αναγνωριζόμενες ως επιτακτικές ανάγκες, όπως είναι η προστασία του καταναλωτή ή η υγεία.

24 Ως προς την επιδιωκόμενη προστασία των καταναλωτών, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, στα πλαίσιο των διαφορών των κυρίων δικών, η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση αναφέρθηκε σε γνωμάτευση ειδικού στην τεχνολογία τροφίμων διευκρινίζοντας ότι τα προϊόντα «bake-off» οδηγούν τους καταναλωτές στη σκέψη ότι αγοράζουν άρτο ή παρεμφερές νωπό προϊόν τη στιγμή που πρόκειται στην πραγματικότητα για αλλοιωμένο και μη βιταμινούχο προϊόν.

25 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ναι μεν είναι θεμιτή η θέσπιση μέτρων σκοπούντων στο να αποφεύγεται οι καταναλωτές να συγχέουν τα προϊόντα παραδοσιακής αρτοποιίας με εκείνα του τύπου «bake-off», πάντως, η επίδικη εθνική κανονιστική ρύθμιση, όπως εφαρμόζεται, δεν επιτρέπει στην πελατεία των σημείων πωλήσεως άρτου να διακρίνουν τα παραδοσιακά από τα προϊόντα τύπου «bake-off». Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 62 των προτάσεών του, ο στόχος αυτός θα μπορούσε να επιτευχθεί με μέτρα λιγότερο περιοριστικά της εμπορίας των προϊόντων «bake-off», όπως με κατάλληλα μέσα πληροφορήσεως και επισημάνσεως.

26 Τέλος, όσον αφορά την προστασία της υγείας, όπως προκύπτει από τις γραπτές παρατηρήσεις της νομαρχιακής αυτοδιοικήσεως, η επίδικη στα πλαίσια των κυρίων δικών εθνική κανονιστική ρύθμιση σκοπεί στη διασφάλιση του ότι τηρούνται οι υγειονομικοί όροι όχι μόνον κατά τη διάρκεια του πρώτου σταδίου παραγωγής του ημιψημένου και κατεψυγμένου άρτου, αλλά και κατά το τελικό στάδιο που συνίσταται στην τελική έψηση στον τόπο πωλήσεως. Πράγματι, ο άρτος και τα παρεμφερή προϊόντα είναι ευάλωτα στις αλλοιώσεις και μπορούν να επιμολυνθούν κυρίως από έντομα, μύκητες, ζύμες, βακτήρια και ιούς.

27 Καίτοι η επίδικη στα πλαίσια των κυρίων δικών εθνική κανονιστική ρύθμιση περιλαμβάνει διατάξεις σκοπούσες στη διασφάλιση του ότι τα προϊόντα αρτοποιίας παρασκευάζονται και διατίθενται στο εμπόριο υπό κατάλληλες συνθήκες υγιεινής, γεγονός παραμένει ότι περιλαμβάνει και πλείονες απαιτήσεις οι οποίες είναι απρόσφορες, στο μέτρο που συναρτώνται με τη διαδικασία παρασκευής των παραδοσιακών προϊόντων αρτοποιίας, και βαίνουν πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για την προστασία της δημόσιας υγείας όταν εφαρμόζονται επί προϊόντων τύπου «bake-off», που είναι προψημένα και αποτελούν αντικείμενο, στους τόπους

πωλήσεώς τους, απλώς μιας αποψύξεως, αναθερμάνσεως ή μιας τελευταίας εψήσεως. Όπως αναγνώρισαν οι ελληνικές αρχές με τις παρατηρήσεις τους, αυτό συμβαίνει ιδίως με τις διατάξεις που διέπουν την ύπαρξη αποθήκης αλεύρων ή χώρου ζυμωτηρίου.

28 Ενόψει των προηγηθεισών σκέψεων, επιβάλλεται, συνεπώς, να δοθεί στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα η απάντηση ότι το άρθρο 28 ΕΚ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την πώληση προϊόντων «bake-off» από τους ίδιους όρους με τους ισχύοντες για τη μέθοδο πλήρους παρασκευής και διαθέσεως στο εμπόριο του παραδοσιακού άρτου και των παραδοσιακών προϊόντων αρτοποιίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

29 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κυρίων δικών τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πέραν των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 28 ΕΚ έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά την πώληση προϊόντων «bake-off» από τους ίδιους όρους με τους ισχύοντες για τη μέθοδο πλήρους παρασκευής και διαθέσεως στο εμπόριο του παραδοσιακού άρτου και των παραδοσιακών προϊόντων αρτοποιίας.

(υπογραφές)